

בְּעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר, וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְהוָה, וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ: אֵל תִּקְרֵי
בְּנֵיךְ אֶלָּא בּוֹנֵיךְ. שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ, וְאֵין לָמוּ מִכְשׁוֹל: יְהִי
שְׁלוֹם בְּחִילְךָ, שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעִי, אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם
בְּךָ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן,
יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

ע"פ מנהג אשכנז אין אומרים כאן קדיש דרבנן (אפילו כשאמרו במה מדליקין בציבור). המבקשו ימצאו
לקמן עמ' רמז.

ק ב ל ת ש ב ת

מצוה להוסיף תוספת שבת אבל אין היא מדאורייתא, ודלא כתוספת יוה"כ (בהגר"א סי' רס"א ס"ק ח').
משמעות דעת הגר"א שא"א קבלת שבת בציבור (עי' בהערה).

לְכוּ נִרְנְנָה

לִיהוָה, נִרְיַעַה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת נִרְיַע
לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה, וּמִלֵּךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁר בִּידּוֹ
מַחְקֵי-אָרֶץ, וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר-לוֹ הַיָּם וְהוּא עֹשֶׂהוֹן,
וַיַּבֶּשֶׁת יָדָיו יָצְרוּ: בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִבְרָעָה, נִבְרָכָה לְפָנֵי-יְהוָה
עֲשֵׂנוּ: כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחֵנוּ עִם מְרַעִיתוֹ וְצֵאן יָדוֹ, הַיּוֹם
אִם-בְּקִלּוֹ תִשְׁמָעוּ: אֶל-תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶּם כְּמַרְיָבָה, כְּיוֹם מִסָּה
בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם, בְּחֲנוּנֵי נִסֵּי-רָאוּ פִּעְלִי: אֲרַבְּעִים
שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֶמַר עִם תַּעֲי לִבִּי הֵם, וְהֵם לֹא-יָדְעוּ דֶּרֶכִּי:
אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי, אִם-יִבְאוּן אֶל-מְנוּחָתִי:

אין אומרים קדיש דרבנן. כ"ה בכל ס"י וגם במאוחרים (כגון סידורי רו"ה עבו"י ורנ"ה). מקורו
בסידורים הנדפסים היום כנראה ממנהג ספרד. ועמ"ש לקמן אחרי אין כאלהינו.

קבלת שבת. ליתא בס"י (חמשת הפרקים הראשונים מקורם ע"פ הרמ"ק, אמנם האריז"ל פתח במזמור
לדוד - סידור עמודי שמים ליעב"ץ). ובמג"א (סי' רס"א ס"ק י"ג) הביא דברי ד"מ "ובמדינות אלו אין
נוהגין לומר מזמור בכניסת השבת לכן ענית ברכו הוי קבלת שבת" והוסיף על זה "ועתה נוהגין לומר
מזמור שיר וכו' ואפ"ה אין מקבלין שבת ועושין כל מלאכות עד ברכו דמעיקרא הכי קבלו עליהו"
(מנהגם היה להתפלל ערבית מבעוד יום אבל לדידן הוי אמירת מזמור שיר ליום השבת כעניינת ברכו
לדידהו - שו"ע רס"א ד', ועי' פמ"ג). ובסידורים מאוחרים יותר (מאמשטרדם ת"ה ואילך) מופיע כל
קבלת שבת, כנראה בעקבות צוואת השל"ה שצוה להדפיס כן בסידורו, ואז קבלת שבת היא
כשאומרים "בואי כלה" (מ"ב ס"ק ל"א, כף החיים ס"ק כ"ז).

משמעות דעת הגר"א דא"א קבלת שבת בציבור. כן משמע ממע"ר קט"ז (הובא לקמן לפני ברכו)
המדגיש שערבית בשבת מתחילין ברכו בציבור (כך הבין זה השולחן סי' ע"ז ודלא כרנ"ה שהבין
שכוונתו שלא לומר והוא רחום). והגר"א לשיטתו שאין אומרים מזמורים בציבור (עי' בהערות שלפני
ברוך שאמר ושלפני שש"י). ושמעתי שכך נהגו בחצר שטרובס.